

Odsun sudetských Němců z pohledu mezinárodního práva

Základ k odsunu tzv. sudetských Němců položil Neville Chamberlain. Sužoval se myšlenkou, že Anglie se třeba neubrání Němcům v bitvě o Británii v roce 1940, protože sám zdržel zbrojení v rámci „míru za našeho života“. Anglii chyběly zbraně všeho druhu jeho vinou. Jednal na základě léčky, kterou mu nastražili Němci pomocí exponentů německé menšiny v Československu, Henleina a druhů, kteří jednali dle směrnic německé vlády, že chtějí mír a mírové řešení.

Anglie se zasloužila po první světové válce o odsun řecké menšiny z Turecka do Řecka na základě Lausanské smlouvy mezi Řeckem a Tureckem z roku 1923 (Treaty on Exchange of Greek and Turkish populations, January 30. 1923, 32 LNTS 75). Chamberlain navrhl, aby po válce byly odsunuty do Německa německé menšiny z Československa a Polska, aby se vyřešil tento problém jednou provždy, tak jak se stalo mezi Řeckem a Tureckem. Anglická konzervativní strana přijala tuto myšlenku a provedla ji. Britská vláda přesvědčila USA a SSSR o výhodách tohoto řešení a výsledkem byl protokol Postupimské konference z 2. srpna 1945. Odsun byl proveden na jeho základě. Prezident Beneš by nebyl vůbec nic docílit, kdyby zde nebyla vůle britské vlády z vlastní iniciativy odsun předněst spojencům a dosáhnout jejich souhlas. Jinými slovy, bez britské vlády by se byl prezident Beneš namáhal marně. Je samozřejmé, že Československo nemohlo Němce vyhostit, poněvadž je museli přijmout spojenci, kteří vládli v Německu a Rakousku. Odsun připravila Mezispojenecká komise v Německu. Němci byli odsunuti do americké a ruské zóny podle přesného plánu v roce 1946. Československo odsun nezpůsobilo a nemá za něj odpovědnost. Odsun se konal pod dohledem Mezispojencské komise a Československu se dostalo uznání za jeho humánní provedení. Jakékoliv nároky ohledně odsunu by německá vláda měla předložit USA, Velké Británii a Rusku. Není ovšem tak naivní, a tak periodicky vznáší nároky na Českou republiku, ale pouze prohlášeními politiků, nikoli úřední cestou. Předpokládá zřejmě, že Češi si nechají cokoli namluvit a budou jednat proti vlastním zájmům.

Německo a Němci nemají žádné nároky z vysídlení, poněvadž Německo je vázáno smlouvou mezi ním a spojenci z 26. května 1952, doplněnou v Paříži 23. října 1954 (Convention on the Settlement of Matters Arising out of the War and Occupation, signed at Bonn on May 26, 1952, as amended by Schedule IV to the Protocol; on the Termination of the Occupation Regime in the Federal Republic of Germany, signed in Paris on 23. October 1954) 332 UNTS 219.

Podle kapitoly 6 článku 3 Německo neuplatní námitky proti spojeneckým státům ani jednotlivcům vzhledem k použití německého majetku, který převzali spojenci či jednotlivci jako reparace nebo jako následek války. Podle kapitoly 8 článku 1 němečtí příslušníci neuplatní žádné nároky proti spojencům a jejich občanům a takové nároky nebudou projednávány německými soudy. Podle článku 3 téže kapitoly Německo nebo jeho příslušníci neuplatní žádné nároky proti spojencům a jejich příslušníkům, které vznikly z jejich činů nebo opomenutí mezi 5. červnem 1945 a nabytím platnosti této smlouvy 5. května 1955.

Jak patrně z uvedené smlouvy, veškerý majetek německé vlády a jednotlivých Němců na území Československa přešel do vlastnictví Československa a jeho občanů jako splátka na reparace za škody způsobené Němci. Československé nároky za škody způsobené Němci vysoko přesahují zmíněný německý majetek. Německo nikdy nezaplatilo Československu jakoukoliv náhradu a je dlužníkem České republiky, nikoli naopak.

Prof. Dr. GEORGE GLOS
J. S. D. (Yale)

(Autor působí jako expert mezinárodního práva
u federální vlády USA ve Washingtonu)